

WYMAGANIA EDUKACYJNE – ROK SZKOLNY 2023/2024

Język polski, poziom podstawowy, klasa: 3 m

Nauczyciel: mgr Dorota Kulig

Technikum 5-letnie po szkole podstawowej

Ponad słowami 1 część 2. Podręcznik do języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony.

Małgorzata Chmiel, Anna Cisowska, Joanna Kościerzyńska, Helena Kusy, Aleksandra Wróblewska

Nr dopuszczenia: 1014/1/2019

Ponad słowami 2 część 2. Podręcznik do języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony.

Małgorzata Chmiel, Anna Cisowska, Joanna Kościerzyńska, Helena Kusy, Aleksandra Wróblewska

Nr dopuszczenia: 1014/3/2020 (część II)

Ponad słowami 3 część 1. Podręcznik do języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony.

Małgorzata Chmiel, Anna Cisowska, Joanna Kościerzyńska, Helena Kusy, Aleksandra Wróblewska

Nr dopuszczenia: 1014/3/2020 (część I)

1014/4/2020 (część II)

PROGRAM:

Barbara Łabęcka, *Ponad słowami Program nauczania języka polskiego w liceum ogólnokształcącym i technikum od roku szkolnego 2019/2020*

Uczeń celujący spełnia warunki na ocenę bardzo dobrą oraz:

- twórczo rozwija swoje zdolności;
- umie samodzielnie zdobywać wiadomości;
- systematycznie wzbogaca swą wiedzę przez czytanie książek i artykułów;
- samodzielnie wykonuje pomoce, które można wykorzystać na lekcji;
- umie syntetyzować, wyjaśniać związki społeczno-polityczne, historyczne i kulturowe oraz odnajdywać je w dziełach literackich;
- samodzielnie rozwiązuje zadania problemowe;
- wnikliwie interpretuje teksty, udziela pogłębionych odpowiedzi na zadany temat;
- bierze udział w konkursach oraz olimpiadach przedmiotowych.

Kompozycja i język wypowiedzi jak na ocenę bardzo dobrą.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który poza wiedzą i umiejętnościami na niższe od bardzo dobrej oceny, powinien umieć: analizować, syntetyzować i oceniać zjawiska literackie i kulturowe poznane w toku nauki w szkole.

Oznacza to, że:

- umie określić i wskazać związki omawianych epok romantyzm (I półrocze, romantyzm i pozytywizm – rok szkolny) z kulturą oraz zjawiskami społeczno-politycznymi i zastosować je w interpretacji utworów literackich z kanonu lektury podstawowej;
- umie oceniać i wartościować poznane dzieła, uzasadniając swój sąd;
- gromadzi, porządkuje i wykorzystuje materiały z naukowych źródeł;
- w interpretacji utworów wykorzystuje trafnie potrzebne konteksty własne i poznane w toku nauki szkolnej;
- analizuje teksty literackie ze wskazaniem funkcji użytych środków stylistycznych;
- interpretuje różne teksty kultury;
- wzbogaca swoją wypowiedź pozajęzykowymi środkami,
- korzysta z literatury naukowej, dokonuje krytycznej selekcji źródeł
- tworzy teksty o wyższym stopniu złożoności.

Kompozycja:

Kryteria jak na ocenę dobrą.

Język:

- bogate słownictwo;
- przestrzeganie etykiety językowej;
- stosowanie terminologii naukowej.

Ocenę dobra otrzymuje uczeń, który powinien umieć to, co na ocenę dopuszczającą i dostateczną, i oprócz tego:

- scharakteryzować literackie wzorce osobowe;
- porównać idee nowej epoki literackiej z poprzednimi (tradycje literackie, staropolskie i oświeceniowe, romantyczne i pozytywistyczne, młodopolskie i awangardowe, konteksty biblijne i antyczne);
- scharakteryzować utwory będące ilustracją idei poszczególnych epok literackich (romantyzm - I półrocze, romantyzm i pozytywizm - rok szkolny);
- scharakteryzować utwory w powiązaniu z klasyfikacją tematyczną, gatunkową, estetyczną, filozoficzną;
- porównać różne dziedziny sztuki, literatury, malarstwa, muzyki, teatru, filmu;
- powiązać fakty historyczne z faktami literackimi;
- scharakteryzować cechy językowe utworów literackich;
- gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych materiały z różnych źródeł o literaturze, teatrze, filmie czy innych dziedzinach sztuki;
- analizować typowe dla epoki i autora teksty ze wskazaniem dominanty interpretacyjnej.

Kompozycja:

- wypowiedź zawiera wyraźnie postawioną tezę, argumenty i sady.

Język:

- bogate słownictwo;
- przestrzeganie etykiety językowej.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który powinien znać wiadomości wymienione na ocenę dopuszczającą i oprócz tego umieć:

- streścić wybrane wątki lektur podstawowych;
- wyjaśnić idee poszczególnych epok literackich (romantyzm - I półrocze, romantyzm i pozytywizm - rok szkolny);
- umieć powiązać fakty literackie z najważniejszymi zdarzeniami historycznymi i społecznymi;
- rozpoznać gatunki literackie: epos, oda, pieśń, hymn, bajka, komedia, ballada, powieść poetycka, dramat romantyczny, powieść realistyczna, powieść psychologiczna;
- wyróżnić cechy kierunków filozoficznych, artystycznych w konkretnych utworach literackich;
- wyjaśnić funkcjonalność środków artystycznych w utworze;
- wskazać przykłady grup literackich;
- wskazać w literaturze przykłady poznanych środków stylistycznych, rozpoznać cytaty;
- rozpoznać niektóre cechy języka i stylów utworów oraz epok;
- zauważać funkcjonalność środków językowych w utworze;
- rozumieć funkcje manipulacji językowej.

Kompozycja:

- wypowiedź dość spójna i uporządkowana;

- logiczny ciąg wypowiedzi może ulegać zaburzeniu.

Język:

- przestrzeganie zasad poprawności właściwych dla języka mówionego;
- wypowiedź komunikatywna;
- nieliczne błędy językowe.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który powinien:

- znać tytuły i autorów utworów literackich wskazanych w kanonie lektury podstawowej oraz wybranych z listy z lektur uzupełniających;
- charakteryzować bohaterów literackich, kolejność zdarzeń;
- wskazać czas i miejsce akcji;
- określić główne idee epok literackich (romantyzm - I półrocze, romantyzm i pozytywizm - rok szkolny);
- rozpoznawać w utworach wartości uniwersalne i narodowe;
- odtworzyć z pamięci definicje prądów i kierunków artystycznych oraz filozoficznych, charakterystycznych dla poszczególnych epok literackich (racjonalizm, sceptycyzm, mistycyzm, empiryzm, sensualizm, liberalizm, filozofia krytyczna, deizm, ateizm, powrót do natury, irracjonalizm, indywidualizm, heglizm, mesjanizm romantyczny, providencjalizm, dialektyka, panteizm, orientalizm, millennializm, prometeizm, katastrofizm, naród), z pomocą nauczyciela wskazać je w tekstach z listy lektur obowiązkowych.
- znać pojęcia związane z dramatem klasycznym i romantycznym,
- znać motywy dominujące w danych epokach: matki, buntownika, miłości, nieszczęśliwej miłości, cierpienie, praca, podróż do utopii, grzech, wędrówka; arkadia, exegimumentuum, vanitas, ojczyzna, axismundi, walka o wolność, egzotycznego wschodu, ludowość, fantastyka, korespondencja dwóch światów, wina i odpowiedzialność,
- znać i z pomocą nauczyciela potrafi wskazać cechy bohatera romantycznego (w tym bajronicznego, werteryicznego, faustowskiego, wallenrodycznego)
- znać i z pomocą nauczyciela potrafi wskazać w lekturach obowiązkowych wzorce osobowe charakterystyczne dla poznawanej epoki: buntownik, homko viator, bohater tragiczny, bohater sentymentalny, antywzorzec - żona modna, fircyk, poeta - wieszcz, nieszczęśliwy kochanek, spiskowiec, mściciel, szaleniec
- w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: trenów, pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, *Dziadów cz. II*, *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza, *Zemsty* Aleksandra Fredry, *Balladyny* Juliusza Słowackiego;
- wskazać podstawowe środki artystyczne w utworze i określić ich funkcję, np. symbol, alegorię, metaforę, porównanie, obraz poetycki, oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę, antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę, przerzutnię;
- rozpoznać w tekstach i wskazać funkcję: ironii, autoironii, komizmu, tragizmu, humoru, patosu, groteski;
- znać podstawy gramatyki i ortografii polskiej; wykorzystywać wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do tworzenia własnych wypowiedzi i w interpretacji tekstów.
- dostrzegać rażące błędy językowe;
- rozpoznać charakter komunikatu (znak językowy, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt, swoiste cechy kodu);
- rozpoznać informatywną, ekspresywną, impresywną, metajęzykową i poetycką funkcję języka;
- dostrzec naruszenia estetyki wypowiedzi i przejawy manipulacji, dezinformacji, postprawdy, stereotypu, bańki informacyjnej, wiralności - rozpoznawać je w tekstach kultury i z pomocą nauczyciela charakteryzować je;
- rozróżniać pojęcie stylu i stylizacji (archaizacji, dialektyzacji, kolokwializacji, stylizacji środowiskowej, biblijnej, mitologicznej), rozumieć ich znaczenie w tekście;
- określać rodzaje zapożyczeń i ich funkcjonowanie w polszczyźnie różnych epok;
- rozpoznawać słownictwo o charakterze wartościującym, odróżniać słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego;
- rozpoznaje rodzaje stylizacji (archaizacja, kolokwializacja, stylizacja biblijna i mitologiczna)
- rozróżniać style funkcjonalne w polszczyźnie oraz rozumieć zasady ich stosowania;
- stosować retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu; rozróżniać typy argumentów; z pomocą nauczyciela wyjaśnić w jaki sposób środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy) oddziałują na odbiorcę;
- odróżniać streszczenie od parafrazy;

- tworzyć wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicję, hasło encyklopedyczne, notatkę syntetyzującą, plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów argumentacyjnych;
- tworzyć wypowiedzi argumentacyjne spełniające warunki polecenia (tzn. zawierające jasno określone stanowisko oraz argumenty);
- formułować argumenty na podstawie tekstów lektur obowiązkowych oraz znanych kontekstów i przeprowadzać częściowo logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów.

Kompozycja:

- wypowiedź na ogół spójna i uporządkowana;
- dopuszczalne zaburzenia logicznego ciągu wypowiedzi.

Język:

- wypowiedź komunikatywna;
- przestrzeganie zasad poprawności dla języka mówionego;
- błędy językowe

Wszystkie wypowiedzi pisemne muszą być czytelne!

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z języka polskiego dla ucznia z orzeczonymi specyficznymi trudnościami w pisaniu i czytaniu:

- Ucznia dyslektycznego na zajęciach języka polskiego obowiązują i dotyczą wszystkie wymagania i kryteria ocen oraz formy pracy i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych określone wymaganiami i kryteriami ocen dla wszystkich pozostałych uczniów. W niektórych przypadkach (niżej wymienionych) uczeń z dysfunkcją będzie traktowany inaczej ze względu na specyfikę i charakter napotykanymi trudnościami.
- Uczeń posługuje się wszystkimi formami wypowiedzi pisemnej, przy czym o ocenie decyduje treść i zawartość merytoryczna, w mniejszym stopniu poprawność ortograficzna (ocenia się stopień nasilenia rażących błędów).
- Sprawdziany i kartkówki oceniane są na podstawie poziomu opanowanej wiedzy, stylu i poprawności językowej z pominięciem poprawności ortograficznej.
- Uczeń wykonuje wszystkie zadania domowe, systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy, przy czym stara się w domu korygować błędy zawsze korzystając z „Słownika ortograficznego”.
- Czas pisania sprawdzianu, kartkówki lub wypracowania klasowego może zostać wydłużony, o ile wynika to z zaleceń Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej.

Lista lektur:

a) Lektury obowiązkowe:

- Juliusz Słowacki - *Kordian*
- Zygmunt Krasiński *Nie - Boska komedia*
- Cyprian Kamil Norwid - wybór poezji
- Bolesław Prus *Z legend dawnego Egiptu*
Lalka
- Eliza Orzeszkowa *Gloria victis*
- Henryk Sienkiewicz *Potop*
- Adam Asnyk - wybór poezji
- Fiodor Dostojewski *Zbrodnia i kara*

b) Lektury uzupełniające (do wyboru dwie):

- Aleksander Fredro *Śluby panieńskie*
- Johann Wolfgang Goethe *Cierpienia młodego Wertera* (fragmenty)
Faust (fragmenty)
- Adam Mickiewicz *Dziady cz. IV*

- Eliza Orzeszkowa *Nad Niemnem*
- Maria Konopnicka - wybór wierszy